

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Próchnika
w Piotrkowie Trybunalskim

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zadanie 1. Przedsięwzięcie szkoleniowe

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Stan obecny

Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Próchnika w Piotrkowie Trybunalskim (dalej MBP) jest instytucją kultury. Zgodnie ze statutem służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, upowszechnianiu wiedzy i nauki, a także rozwojowi kultury. Gromadzi i udostępnia zbiory o charakterze uniwersalnym, w tym: literaturę piękną, literaturę dla dzieci i młodzieży, literaturę popularnonaukową, podręczniki szkolne i akademickie, starodruki, książki i czasopisma XIX w., regionalia, e-booki i audiobooki oraz roczniki czasopism i prasę bieżącą. Ponadto MBP prowadzi szeroką działalność kulturalną, czytelniczą i rozrywkową, w tym organizuje spotkania autorskie z pisarzami, aktorami oraz koncerty, wystawy, seanse filmowe, konkursy literackie i recytatorskie. Biblioteka jest też wydawcą publikacji o Piotrkowie Trybunalskim i regionie. Z zakresu edukacji w ofercie MBP są: lekcje biblioteczne, przysposobienie biblioteczne, warsztaty tematyczne, zajęcia w czasie ferii letnich i zimowych. Natomiast popularyzacja nauki realizowana jest poprzez warsztaty, pikniki i wydarzenia naukowe. Co roku Biblioteka promuje swoją ofertą w plenerze organizując kiermasze, konkursy czytelnicze, Majówkę z Biblioteką oraz włączając się w wydarzenia miejskie. W ramach swojej działalności dociera do wszystkich grup wiekowych, dbając jednocześnie o osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby starsze.

Zespół Biblioteki liczy 49 pracowników etatowych oraz zmienną liczbę osób współpracujących w danym roku okazjonalnie (jednorazowo) przy danych wydarzeniach oraz stałą grupę edukatorów zewnętrznych. Kadra zatrudniona w MBP to 34 pracowników merytorycznych, 6 administracji i 9 obsługi. Na stanowiskach bibliotekarskich pracują osoby posiadające najczęściej wykształcenie humanistyczne (filologia polska, filologia obca i bibliotekoznawstwo) oraz pedagogiczne. Podobnie pracownicy animacji i promocji. Jedynie w dziale edukacyjnym i informatycznym pracują osoby legitymujące się wykształceniem technicznym. Natomiast pracownicy administracji posiadają wykształcenie administracyjne

lub finansowe. Stanowiskiem, które wymaga kompetencji humanistycznych i technicznych jest bibliotekarz systemowy, który opiekuje się funkcjonującym w MBP bibliotecznym systemem komputerowym. Zespół cały czas podnosi swoje kwalifikacje, najczęściej w obszarze wykonywanych obowiązków.

Stała oferta Biblioteki to gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów na zewnątrz i na miejscu. MBP prowadzi wypożyczalnię w siedzibie głównej oraz w Filii nr 1. W siedzibie głównej - Mediatece 800-lecia, oferta jest szeroka i różnorodna: udostępniony jest zbiór audiobooków oraz wydawane są dostępne do platformy książek elektronicznych. Wyodrębniony jest też zbiór książek z dużą czcionką i w alfabecie Braille'a. Ponadto czytelnicy mogą korzystać z prasy bieżącej i roczników z lat poprzednich. Rocznie użytkownicy odwiedzają wypożyczalnię ok. 150 tys. razy. Wśród 16 tys. czytelników jest zarejestrowanych ok. 100 osób z niepełnosprawnościami, których część korzysta z usługi dowozu książek do domu. W tej grupie są osoby z Dziennego Domu Pomocy Społecznej i Domu Pomocy Społecznej w Piotrkowie Trybunalskim. Biblioteka prowadzi działalność informacyjno-bibliograficzną, która polega na odpowiadaniu na kwerendy stacjonarnie i online oraz tworzeniu baz informacyjnych (regionalnych).

Dużą część działań to oferta kulturalna, czytelnicza, edukacyjna i rozrywkowa. W 2023 roku MBP przeprowadziła ponad 750 takich wydarzeń. Ofertę kulturalną MBP dopełniają specjalnie dedykowane strefy – gamingowa, Play Station, gier planszowych oraz bawialnia. Osobno też funkcjonują stanowiska internetowe. Działalność edukacyjna w MBP opiera się na wydarzeniach oraz aktywnościach popularyzujących naukę takich jak pikniki, dni nauki czy udział MBP w wydarzeniach zewnętrznych o ww. charakterze. Funkcjonujące w Mediatece 800-lecia Innowacyjne Centrum Nauki i Techniki opiera się przede wszystkim na wystawach interaktywnych SOWA i Majsterni, wchodzących w skład Małego Centrum Nauki.

Miejska Biblioteka Publiczna prowadzi wiele wydarzeń realizując je we współpracy z podmiotami administracyjnymi, instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi, w tym z: Kancelarią Prezydenta RP, Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego, Starostwem Powiatowym w Piotrkowie Trybunalskim, Urzędem Miasta Piotrkowa Trybunalskiego, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biblioteką Narodową, Instytutem Książki, Narodowym Centrum Kultury, Wojewódzką Biblioteką Publiczną

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich, Polskim Związkiem Bibliotek, Archiwum Państwowym w Piotrkowie Trybunalskim, Powiatowym Urzędem Pracy, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Centrum Informacji Turystycznej, Centrum Nauki Kopernik, Europejskim Biurem Edukacji Kosmicznej ESERO-Polska, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, Miejskim Ośrodkiem Kultury, Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim, Ośrodkiem Działań Artystycznych, Aresztem Śledczym, Świetlicą „Bartek”, Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską, Państwową Strażą Pożarną, Towarzystwem Przyjaciół Piotrkowa Trybunalskiego, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Piotrkowskim Stowarzyszeniem Seniorów i Osób Niepełnosprawnych „SYGNAŁ”, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Euro-Centrum, Politechniką Częstochowską, Akademią Piotrkowską, Łódzkim Uniwersytetem Dziecięcym Politechniki Łódzkiej, mediami lokalnymi, szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi, przedszkolami, bibliotekami powiatu piotrkowskiego i województwa łódzkiego.

Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością i osób starszych

Pierwsze działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami i osób starszych Biblioteka podjęła w latach 80-tych XX wieku, kiedy zaczęła tworzyć i udostępniać zbiór „książek mówionych” w postaci nagrań na kasetach magnetofonowych. Początkowo były one udostępniane tylko osobom należącym do Polskiego Związku Niewidomych. Z czasem ze zbioru zaczęły korzystać osoby, dla których ta forma czytania była przyjazna. Od momentu gdy Biblioteka dysponuje samochodem służbowym rozpoczęto realizację usługi dostarczania książek w druku czarnym oraz „książek mówionych” do domu osób niewidomych i niedowidzących, chorych i osób starszych.

Osoby pracujące z osobami z niepełnosprawnościami to bibliotekarze, animatorzy i edukatorzy. Wszyscy posiadają kompetencje z obszaru pracy z użytkownikiem ze szczególnymi potrzebami. Ponadto część pracowników merytorycznych ma wykształcenie pedagogiczne, co pozwala im przygotowywać i prowadzić zajęcia dla grup integracyjnych z przedszkoli i szkół podstawowych. Rokrocznie pracownicy doksztalcają się na realizowanych przez MBP kursach i szkoleniach, wyjazdach studyjnych. W 2023 roku pracownicy Biblioteki

brali udział w warsztatach nt. funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami oraz uczyli się polskiego języka migowego.

Osoby starsze i z niepełnosprawnościami to czytelnicy MBP, wolontariusze i pracownicy Biblioteki. Wśród kadry MBP pracują osoby z niepełnosprawnościami zatrudnione na stanowiskach merytorycznych, administracyjnych i obsługi.

Dużą popularnością cieszy się oferta edukacyjna. W tym obszarze wyróżnić można systematyczną współpracę ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym oraz klasami integracyjnymi przedszkolnymi i szkolnymi z Piotrkowa Trybunalskiego i powiatu piotrkowskiego. Cyklicznie organizowany jest konkurs plastyczny dla dzieci z niepełnosprawnościami z terenu powiatu piotrkowskiego. Ponadto MBP współpracuje z Piotrkowskim Stowarzyszeniem Seniorów i Osób Niepełnosprawnych „SYGNAŁ” i Uniwersytetem Trzeciego Wieku. Jest też miejscem, w którym prezentowane są na wystawach prace plastyczne osób z niepełnosprawnościami lub osób starszych (wystawa Michała Szmigiela, Fabioli Mikler, Seniorów z Ośrodka Działań Artystycznych MOK).

Nawiązywanie kontaktów i współpracy z osobami starszymi i z niepełnosprawnościami nie jest sformalizowane. Najczęściej są to osobiste kontakty pracowników z osobami ze szczególnymi potrzebami lub z opiekunami czy asystentami. Nawiązują się one podczas wydarzeń realizowanych z innymi podmiotami opiekuńczymi, edukacyjnymi lub administracyjnymi. Bowiem w Piotrkowie środowiska skupiające osoby z niepełnosprawnościami nie chcą podejmować formalnej ciągłej współpracy.

Głównym celem działalności MBP w obszarze obsługi osób ze szczególnymi potrzebami jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych, edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych wszystkich potencjalnych użytkowników, także osób z niepełnosprawnościami. Dlatego w zbiorach MBP znajdują się książki z dużą czcionką, książki w alfabecie Braille’a, audiobooki, kasety magnetofonowe, dostęp do e-booków. W swojej ofercie Biblioteka ma usługi, które są dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami. Wśród głównych działań MBP w tym obszarze jest dostarczanie materiałów bibliotecznych osobom z niepełnosprawnościami do miejsca przebywania. Osobom, które są trwale lub czasowo unieruchomione oraz pensjonariuszom dwóch instytucji opiekuńczych - Dziennego Domu Opieki Społecznej i Domu Opieki Społecznej w Piotrkowie Trybunalskim, pracownicy Biblioteki dostarczają zamówione

książki. Wymiana tytułów następowała według wcześniej umówionych terminów lub telefonicznych zgłoszeń czytelników. Przygotowana oferta jest różnorodna, na bieżąco aktualizowana i dostosowywana do oczekiwań wszystkich odbiorców.

Oferta MBP jest regularnie dostosowywana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, a działania na rzecz tej grupy odbiorców są promowane za pośrednictwem tradycyjnych kanałów informacyjnych, takich jak plakaty, radio i telewizja lokalna, a także poprzez media społecznościowe oraz witrynę MBP. Opracowano także ulotkę, której celem jest promocja oferty (zasobów i usług) dla osób ze szczególnymi potrzebami <https://biblioteka.piotrkow.pl/oferta/oferta-dla-osob-ze-szczegolnymi-potrzebami>. Jest ona dystrybuowana wśród odbiorców usług MBP. Zamieszczone w niej treści częściowo wykorzystano przy przebudowie strony internetowej w styczniu 2023 r. Strona www MBP została przebudowana i dostosowana do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym wprowadzono:

- zakładkę „oferta dla osób ze szczególnymi potrzebami” (zakres większy niż w ulotce),
- zakładkę „tekst łatwy do czytania i zrozumienia”,
- zakładkę „o bibliotece w języku migowym”,
- wirtualny spacer po Mediatece 800-lecia.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

W MBP za utrzymanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami i osób starszych odpowiedzialni są pracownicy z poszczególnych działów, w tym:

- pracownik Działu Udostępniania Zbiorów realizuje dowóz książek do osób starszych oraz z niepełnosprawnościami, będących trwale lub czasowo unieruchomionych, a także do Dziennego Domu Pomocy Społecznej i Domu Pomocy Społecznej w Piotrkowie Trybunalskim,
- pracownik Działu Animacji Czytelniczej i Kulturalnej oraz Promocji Biblioteki odpowiada za kontakt z nauczycielami ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (SOSW), Przedszkola Specjalnego Kolorowe Kredki, seniorami biorącymi udział w cyklicznych spotkaniach czytelniczych dla dzieci (Spotkania z Babcią, Książką i Wyobraźnią), a także opiekuje się grupą seniorów „Złote rączki na książkach wsparte”,

- pracownik Działu Informatyzacji i Automatyzacji odpowiada za kontakt z osobami starszymi biorącymi udział w kursie komputerowym dla seniorów.

Nie istnieją ściśle określone zasady ani procedury dotyczące przekazywania informacji do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Zazwyczaj odbywa się to za pośrednictwem telefonu, poczty elektronicznej lub bezpośredniego kontaktu, a informacje można także uzyskać poprzez stronę internetową, media społecznościowe instytucji, lokalną prasę, telewizję czy radio. Podobnie, nie ma określonych reguł dotyczących przekazywania informacji od tych grup do instytucji kultury, gdzie kluczowa jest bieżąca komunikacja, a zgłoszenia najczęściej realizowane są telefonicznie lub osobiście w siedzibie MBP.

Osoby starsze często zwracają się bezpośrednio do pracowników z propozycjami spotkań ze znanymi ludźmi, tytułów filmów wyświetlanych w Kinie PIKSEL, tytułów książek, które powinny się znaleźć w zbiorach MBP. Podopieczni Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz szkół i przedszkoli z oddziałami integracyjnymi sami proponują tematykę zajęć, w których chcą uczestniczyć a działania są dostosowywane do konkretnej grupy również pod względem wieku i niepełnosprawności.

Aby zapewnić maksymalną dostępność takich działań wykorzystywane są narzędzia promocyjne: tekst prosty w przypadku plakatów, ulotek i informacji w social mediach oraz stronie www, media ogólnodostępne jak telewizja, radio, teksty alternatywne i napisy na stronie www oraz w social mediach, kontakt telefoniczny, mailowy, bezpośredni.

W roku 2023 przeprowadzono diagnozę, której celem było wskazanie preferencji kulturalnych i oczekiwań potencjalnych odbiorców MBP. Dane zgromadzone w wypełnionych ankietach i wyciągnięte z nich wnioski pozwoliły na ukierunkowanie działań tak, aby zostały zaspokojone potrzeby czytelnicze i kulturalne respondentów. Efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów promocji jest również weryfikowana poprzez bieżące rozmowy, bezpośrednio po wydarzeniach, w których wzięli udział odbiorcy.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Głównym rozwiązaniem badania jest bezpośrednia rozmowa i ustna ankieta, która pozwala na szybką identyfikację potrzeb. Rozmowy przeprowadzane są zarówno podczas

wydarzeń, jak i po ich zakończeniu. Drugim sposobem jest metoda Desk research, pozwalająca na szybką analizę danych, choć nie zawsze dająca pełne adekwatne informacje.

Zidentyfikowane potrzeby:

- eliminacja barier architektonicznych – potrzeba dostosowania przestrzeni do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, m.in. szerokie przejścia, dostępne toalety,
- rozwój technologii wspierających – zapewnienie e-booków, audiobooków, dostępnych katalogów oraz aplikacji mobilnych, zwiększenie dostępności do zbiorów na terenie miasta m.in. poprzez montaż książkomatów,
- dostosowanie oferty programowej – organizacja wydarzeń uwzględniających różnorodne potrzeby, np. tłumaczenie na język migowy, audiodeskrypcja,
- współpraca z partnerami lokalnymi – konieczność zaangażowania instytucji, szkół i NGO w tworzenie kompleksowej oferty,
- podnoszenie kompetencji personelu – potrzeba szkoleń z obsługi osób z niepełnosprawnościami i wykorzystania technologii wspierających,
- stała ewaluacja i komunikacja – konieczność monitorowania działań oraz aktywnego uwzględniania opinii użytkowników.

Zidentyfikowane potrzeby podkreślają konieczność całościowego podejścia, łączącego infrastrukturalne, technologiczne i programowe rozwiązania.

Planowane działania w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, identyfikowania potrzeb, zasad komunikacji i włączania osób ze szczególnymi potrzebami

PLAN KRÓTKOTERMINOWY

Cele wdrażania dostępności w instytucji kultury i kryteria sukcesu planu krótkoterminowego

Celem planu krótkoterminowego w obszarach widzenia, słyszenia, poruszania się, rozumienia i czucia jest określenie kluczowych kierunków zmian oraz wdrożenie konkretnych rozwiązań i usprawnień, które przyczynią się do podniesienia efektywności funkcjonowania instytucji kultury, jaką jest MBP. Plan ten ma na celu nie tylko usprawnienie organizacyjne, ale

przede wszystkim poprawę warunków dostępności Biblioteki z uwzględnieniem osób o szczególnych potrzebach, takich jak osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze.

Podjęte działania mają na celu stworzenie przestrzeni bardziej przyjaznej i dostępnej, co bezpośrednio wpłynie na poprawę komfortu korzystania z budynku. Obejmuje to zarówno dostosowanie infrastruktury architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej zgodnie z art. 6 Ustawy z dn. 19.07.2024 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2024 poz. 1411), które ułatwią dostęp do zasobów Biblioteki. Przewidziane usprawnienia mogą dotyczyć m.in. przystosowania toalet, wprowadzenia udogodnień dla osób niedosłyszących czy niewidomych i organizacji przestrzeni w sposób bardziej elastyczny i dostępny dla wszystkich użytkowników.

Realizacja tego planu ma na celu nie tylko dostosowanie Biblioteki do obowiązujących standardów dostępności, ale również promowanie idei otwartości i równego dostępu do kultury. W efekcie MBP stanie się miejscem sprzyjającym integracji społecznej, w którym każdy, niezależnie od swoich potrzeb i ograniczeń, będzie mógł komfortowo korzystać z oferowanych usług.

Oferta instytucji kultury

Oferta Biblioteki wskazana w planie krótkoterminowym zostanie dostosowana do kluczowych obszarów, takich jak dostępność architektoniczna, cyfrowa i informacyjno-komunikacyjna oraz wdrożona w ciągu roku. MBP zapewni tę dostępność poprzez zastosowanie różnorodnych metod, technik i narzędzi.

W zakresie dostępności architektonicznej modernizacja wejść i ścieżek dojścia zostanie przeprowadzona poprzez oznakowanie wyraźnymi napisami widocznymi z daleka. Tablice informacyjne z dużymi, kontrastowymi literami, a także oznaczenia w alfabecie Braille'a ułatwią orientację osobom niedowidzącym. Dostosowanie toalet obejmie przebudowę zapewniającą przestrzeń manewrową dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze ruchu. Zmiany w układzie przestrzeni wewnętrznej, takie jak reorganizacja mebli i poszerzenie przejść, mają na celu ułatwienie poruszania się osobom na wózkach inwalidzkich oraz tym z innymi ograniczeniami ruchowymi. Dodatkowo zostaną zamontowane oznaczenia wizualne i dotykowe, które ułatwią korzystanie z budynku osobom z dysfunkcjami wzroku. Specjalnie

zaprojektowana przestrzeń wyciszenia, tzw. kącik sensoryczny, zapewni komfort osobom z nadwrażliwościami sensorycznymi.

W obszarze dostępności cyfrowej strona internetowa Biblioteki zostanie zoptymalizowana pod kątem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami wzroku i ruchu. Użyte zostaną standardy WCAG, a strona będzie kompatybilna z oprogramowaniem wspomagającym, takim jak czytniki ekranowe i dostosowana do urządzeń mobilnych.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna zostanie zapewniona poprzez instalację technologii wspomagających, takich jak pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących. Wydarzenia kulturalne, takie jak warsztaty, spotkania autorskie i wystawy, będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez użycie napisów dla niesłyszących, tłumaczeń na język migowy oraz audiodeskrypcję. Ważnym elementem będzie również regularne konsultowanie się z użytkownikami z niepełnosprawnościami oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi, co pozwoli monitorować i dostosowywać ofertę Biblioteki do ich potrzeb.

W razie konieczności wynikającej z zastosowanych technologii i rozwiązań personel Biblioteki zostanie przeszkolony z poszczególnych obszarów.

Obszary dostępności

Dostępność architektoniczna

Przeprowadzenie audytu dostępności architektonicznej

- **Działanie:** Przeprowadzenie audytu dostępności architektonicznej wskazującego rozwiązania konieczne do zastosowania w tym zakresie. Audyt sprawdzi stan dostępności przestrzeni obiektu i wokół obiektu.
- **Powód:** Ułatwienie korzystania z przestrzeni MBP osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym.
- **Termin:** 1-2 kwartał.

Modernizacja wejścia i ścieżek dojścia

- **Działanie:** Oznakowanie dwóch wejść do budynku MBP wyraźnymi i dobrze widocznymi z daleka napisami.

- **Powód:** Oznakowanie ułatwia zorientowanie się w przestrzeni osób niedowidzących.
- **Termin:** 2-3 kwartał.

Modernizacja toalet dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami

- **Działanie:** Modernizacja toalet na poziomie 0 i +1 budynku. Modyfikacja przestrzeni manewrowej (zmiana lokalizacji uchwytów na papier toaletowy), wymiana desek sedesowych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.
- **Powód:** Zapewnienie dostępu do higienicznych warunków dla osób o ograniczonej mobilności w taki sposób, aby osoba z niepełnosprawnością mogła wygodnie podjechać wózkiem do toalety.
- **Termin:** 3-4 kwartał.

Ścieżki dostępu wewnątrz budynku

- **Działanie:** Zapewnienie drożności dróg komunikacyjnych i przejść wewnątrz Biblioteki poprzez przeorganizowanie aranżacji przestrzeni oraz zakup wyposażenia dla osób z niepełnosprawnościami ruchu (np. wózki inwalidzkie) i wzroku (np. okulary do czytania).
- **Powód:** Bezpieczne poruszanie się dla osób na wózkach inwalidzkich, o kulach lub z problemami z poruszaniem się a także z problemami w obszarze wzroku.
- **Termin:** 2 kwartał.

Oznaczenia wizualne i dotykowe

- **Działanie:** Zaprojektowanie nowego systemu identyfikacji wizualnej (oznaczenia, piktogramy), uwzględniającego możliwe ograniczenia użytkowników.
- **Powód:** Ułatwienie korzystania z budynku.
- **Termin:** 4 kwartał.

Kącik sensoryczny

- **Działanie:** Stworzenie kącika sensorycznego dla osób ze szczególnymi potrzebami (np. w spektrum autyzmu).
- **Powód:** Zapewnienie komfortu i spokoju w przestrzeni publicznej.
- **Termin:** 4 kwartał.

Dostępność cyfrowa

Przeprowadzenie audytu cyfrowego

- **Działanie:** Przeprowadzenie audytu cyfrowego wskazującego rozwiązania konieczne do zastosowania w tym zakresie. Audyt sprawdzi stan dostępności strony internetowej, katalogu on-line oraz aplikacji mobilnej.
- **Powód:** Ułatwienie korzystania z zasobów cyfrowych MBP osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym.
- **Termin:** 1-2 kwartał.

Zaprojektowanie i wdrożenie nowej witryny MBP

- **Działanie:** Zaprojektowanie witryny zgodnej z przepisami prawa oraz wynikami audytu.
- **Powód:** Ułatwienie korzystania z zasobów cyfrowych MBP osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym. Umożliwienie rezerwacji i zakupu usług on-line.
- **Termin:** 4 kwartał.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna

Przeprowadzenie audytu dostępności informacyjno-komunikacyjnej

- **Działanie:** Przeprowadzenie audytu dostępności informacyjno-komunikacyjnej wskazującego rozwiązania konieczne do zastosowania w tym zakresie. Audyt sprawdzi stan dostępności narzędzi komunikacyjnych i informacyjnych.
- **Powód:** Ułatwienie korzystania z dostępu do informacji oraz zaproponowanie konkretnych rozwiązań osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym.
- **Termin:** 1-2 kwartał.

Dostępność technologii wspomagających

- **Działanie:** Zakup 2 mobilnych pętli indukcyjnych, które będą wykorzystywane podczas wydarzeń organizowanych przez MBP.
- **Powód:** Poprawa komfortu korzystania z usług Biblioteki przez osoby niedosłyszące i osoby z innymi niepełnosprawnościami sensorycznymi.
- **Termin:** 3 kwartał.

Organizacja wydarzeń dostosowanych do szczególnych potrzeb użytkowników

- **Działanie:** W miarę możliwości dostosowanie scenariuszy warsztatów, wystaw, spotkań i innych wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- **Powód:** Zwiększenie dostępności wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- **Termin:** Na bieżąco.

Konsultacje z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi

- **Działanie:** Poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przeprowadzanie ankiet i badań opinii wśród użytkowników z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- **Powód:** Monitorowanie bieżących potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz wprowadzanie ulepszeń w dostępności usług.
- **Termin:** Na bieżąco.

Podsumowanie

Planowane przez MBP działania mają na celu zwiększenie dostępności i komfortu korzystania z Biblioteki dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Planowany termin realizacji poszczególnych działań wynosi od 1-4 kwartałów, w zależności od złożoności i zakresu prac.

Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

W pierwszym kwartale zostanie opracowany poradnik dobrych praktyk w zakresie dostępności, z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami i starszych, w którym będą przedstawione wzory zachowań dla całego zespołu. Zostanie skatalogowana baza organizacji pozarządowych działających na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami, z którymi w dalszym okresie budowana będzie sieć współpracy. Pracownicy zajmujący się pozyskiwaniem środków ministerialnych i unijnych zostaną zobligowani do uwzględniania zwiększania dostępności w planowanych wydarzeniach.

W MBP został powołany Zespół ds. zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Zarządzenie nr 11/2024 z dn. 24 lipca 2024 r.). Na stronie internetowej Biblioteki

zamieszczone są informacje o sposobie kontaktu mailowego i telefonicznego z Zespołem ds. dostępności. Oprócz wsparcia zespół jest odpowiedzialny za przygotowanie i koordynację wdrażania planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności, monitorowanie działalności instytucji w tym zakresie, regularne przekazywanie informacji o procesie zapewnienia dostępności w poszczególnych komórkach organizacyjnych MBP a przede wszystkim będzie wspierał osoby ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez MBP.

Z działań, które będą podejmowane zgodnie z powyższym przez Zespół, wynikać będzie konieczność przeprowadzenia szkoleń oraz ewentualność przygotowania przez koordynatora ds. dostępności materiałów edukacyjnych niezbędnych do kolportażu pośród pracowników MBP. Materiały będą przygotowane przez Zespół ds. zapewnienia dostępności przy nadzorze Koordynatora.

Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze w instytucji kultury

W planie krótkoterminowym instytucja dążyć będzie przede wszystkim do zmapowania podmiotów i osób, które mogą nawiązać współpracę z MBP w obszarze dostępności. Dotyczy to przede wszystkim instytucji, fundacji, stowarzyszeń, szkół i innych placówek oświatowych z oddziałami integracyjnymi, nauczycieli wspomagających, opiekunów osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, a także rodziców dzieci ze szczególnymi potrzebami. MBP dąży do zaangażowania tych środowisk w tworzenie i ulepszanie oferty z uwzględnieniem pięciu obszarów dostępności. Nawiązanie kontaktu z osobami z niepełnosprawnościami będzie zadaniem wyznaczonych opiekunów z poszczególnych działów instytucji. Dzięki temu zapewniona zostanie efektywna komunikacja i informacja zwrotna w obszarze potrzeb. Podejmowane działania dotyczyć będą przede wszystkim udostępniania zbiorów, organizacji wydarzeń i warsztatów najlepiej dostosowanych do preferencji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Ze względu na rotację pracowników między działami oraz zmianowy rozkład czasu pracy obowiązujący w MBP za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób

z niepełnosprawnością i osób starszych odpowiedzialny będzie pracownik, którego zadaniem będzie organizacja danego wydarzenia lub działania. Dzięki temu każdy z pracowników Biblioteki będzie zdolny do udzielenia informacji osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym oraz zapewni to ciągły przepływ informacji w instytucji. Procedury przekazywania informacji, które trafiają z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych jakie wdroży Biblioteka to zapewnienie obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się: wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe, zapewnienie urządzeń do obsługi osób słabosłyszących (pętle indukcyjne, systemy FM), opublikowanie na stronie internetowej informacji w tekście odczytywalnym maszynowo, PJM oraz ETR. Informacje będą przekazywane również poprzez nawiązanie bezpośredniego kontaktu z instytucjami zraszającymi osoby starsze. Zaś informacje, które trafiają do Biblioteki od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, będą przyjmowane przez dowolnego pracownika Biblioteki. Następnie zostaną przekazane do koordynatora Zespołu do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Na stronie internetowej Biblioteki zamieszczone są również informacje o sposobie kontaktu mailowego lub telefonicznego z MBP. Weryfikowanie efektywności wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi będzie odbywać się dwa razy w roku. Koordynator Zespołu do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami będzie składał na piśmie raport z zakresu przeprowadzonych prac Zespołu dyrektorowi MBP. W raporcie będą zawierać się elementy dostępności informacyjno-komunikacyjnej zaplanowane w strategii wdrażania dostępności oraz działania podejmowane na bieżąco przez MBP zwiększające dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Najważniejszym elementem strategii krótkoterminowej będzie przygotowanie się do wprowadzenia stałej możliwości udziału w ankiecie dotyczącej potrzeb. Będzie ona udostępniana zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej w trybach dostosowanych do różnych obszarów dostępności. W okresie przygotowawczym celem jest zrealizowanie ankiety w formie pisanej oraz z lektorem. Przewiduje się konsultacje w zakresie właściwego

opracowania ankiety oraz jej analizy, która dokonywana będzie w trzecim i czwartym kwartale. Instytucja chce w tym zakresie zaangażować osoby ze szczególnymi potrzebami, jak i opiekunów, nauczycieli wspomagających, czy też inne osoby, które zaangażowane są w obsługę użytkowników ze szczególnymi potrzebami. Ważnym celem jest uzyskanie systematyczności badania i regularnego wprowadzania modyfikacji. Równolegle w pierwszym okresie wdrażania nowej metody utrzymane zostanie wcześniej stosowane rozwiązanie bezpośredniej rozmowy. Przynosi ono wymierne korzyści i pozwala na szybką identyfikację potrzeb. Rozmowy przeprowadzane będą zarówno podczas zajęć, jak i po ich zakończeniu. Posłużą również do skuteczniejszego tworzenia nowego narzędzia badania potrzeb. Priorytetem będzie uwzględnienie w nim komfortu korzystania z różnych usług MBP w zależności od rodzaju i stopnia występowania specjalnych potrzeb użytkownika.

Zidentyfikowane potrzeby

Użytkownicy MBP, zwłaszcza osoby z niepełnosprawnościami i starsze, potrzebują przestrzeni dostosowanej do ich możliwości. Kluczowe potrzeby obejmują:

- Dostępność przestrzeni: Modernizacja wejść, ścieżek dojścia, toalet oraz aranżacji wnętrz, aby ułatwić poruszanie się i korzystanie z infrastruktury.
- Ułatwienia wizualne i sensoryczne: Oznaczenia dotykowe, wizualne i stworzenie kącika sensorycznego, wspierające orientację i komfort użytkowników.
- Dostępność cyfrowa: Przystosowanie strony internetowej i aplikacji mobilnej do standardów dostępności oraz wdrożenie funkcji rezerwacji i zakupu usług online.
- Lepsza komunikacja: Wdrożenie technologii wspomagających, takich jak mobilne pętle indukcyjne, słuchawki wygłuszające oraz uwzględnianie w projektowaniu wydarzeń wszystkich obszarów dostępności.
- Stałe badanie potrzeb: Regularne ankiety i konsultacje z użytkownikami oraz ich opiekunami, by systematycznie poszerzać ofertę.

Dodatkowo istotne są szkolenia pracowników i opracowanie praktycznych wytycznych, by zapewnić pełne wsparcie i komfort wszystkim użytkownikom MBP.

Zidentyfikowane ryzyka lub szanse

Wśród czynników ryzyka związanych z realizacją planu dostępności można wskazać opóźnienia w realizacji działań, które mogą wynikać z ograniczeń budżetowych, braku wystarczającego personelu lub problemów technicznych podczas wdrażania zmian. Istnieje również ryzyko, że wprowadzone rozwiązania nie będą w pełni odpowiadały potrzebom użytkowników, jeśli ich wymagania zostaną nieodpowiednio zidentyfikowane lub zrozumiane. Dodatkowym zagrożeniem jest rotacja wśród pracowników. Trudności w komunikacji, zarówno z użytkownikami, jak i wewnątrz organizacji, mogą ograniczyć dostępność wprowadzonych udogodnień, zwłaszcza jeśli technologie wspomagające nie będą właściwie wdrożone lub promowane. Kluczowym wyzwaniem jest także zapewnienie długoterminowego finansowania dla utrzymania dostępności i monitorowania potrzeb użytkowników, co może być trudne w przypadku ograniczonych zasobów finansowych.

Jednocześnie istnieją liczne szanse, które mogą wynikać z realizacji planu. Uczynienie Biblioteki miejscem w pełni dostępnym i przyjaznym dla różnych grup użytkowników znacząco poprawi jej wizerunek jako instytucji otwartej na potrzeby społeczności. Zwiększenie dostępności przyciągnie nowych użytkowników, w tym osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze i ich bliskich, co wpłynie na wzrost liczby odwiedzających. Wdrożenie planu może również wzmocnić współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, fundacjami, placówkami edukacyjnymi oraz innymi instytucjami, co stworzy okazję do realizacji wspólnych projektów i wymiany doświadczeń. Ponadto współpraca z ekspertami podniesie kompetencje zespołu MBP, zwiększając świadomość pracowników oraz ich umiejętność obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Wprowadzenie regularnych badań i konsultacji z użytkownikami pozwoli na systematyczne doskonalenie usług, co w dłuższej perspektywie przełoży się na utrzymanie wysokiego standardu dostępności i satysfakcję użytkowników.

Efektywne zarządzanie ryzykiem i umiejętne wykorzystanie szans mogą sprawić, że Biblioteka stanie się instytucją modelową pod względem dostępności i integracji społecznej.

Inwestycje na rzecz dostępności

Audyt dostępności architektonicznej:

- koszty przeprowadzenia analizy dostępności przestrzeni i wskazania koniecznych rozwiązań.

Modernizacja wejść i ścieżek dojścia:

- wydatki na projektowanie i instalację oznakowania wejść do budynku,
- zakup wyposażenia dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze ruchu i wzroku.

Modernizacja toalet:

- koszty dostosowania toalet na poziomie 0 i +1, w tym zmiany w przestrzeni manewrowej oraz wymiana elementów wyposażenia, takich jak uchwyty i deski sedesowe.

Oznaczenia wizualne i dotykowe:

- nakłady na modernizację oznaczeń w budynku (np. na regałach, toaletach, salach), aby były bardziej dostępne.

Kącik sensoryczny:

- koszty utworzenia przestrzeni sensorycznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym zakup wyposażenia i aranżacja miejsca.

Audyt cyfrowy:

- wydatki związane z przeprowadzeniem audytu dostępności cyfrowej strony internetowej, katalogu online i aplikacji mobilnej.

Nowa witryna internetowa MBP:

- koszty zaprojektowania i wdrożenia strony internetowej zgodnej z przepisami i standardami dostępności.

Audyt informacyjno-komunikacyjny:

- wydatki związane z przeprowadzeniem audytu dostępności informacyjno-komunikacyjnej.

Technologie wspomagające:

- zakup mobilnych pętli indukcyjnych do obsługi wydarzeń organizowanych przez MBP, słuchawek wygłaszających oraz książkomatów.

Poradnik dobrych praktyk:

- koszty opracowania materiałów edukacyjnych dla pracowników.

Regularne badania potrzeb publiczności:

- wydatki na przygotowanie ankiet w formie papierowej i elektronicznej oraz ich analizę, a także konsultacje w zakresie ich opracowania.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Inwestycje będą finansowane poprzez własny wkład, dotacje od Urzędu Miasta oraz pozyskane dofinansowania zewnętrzne.

Ustawy o dostępności

Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują w zakresie dostępności architektonicznej zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych – budynek MBP zapewnia ciągły komunikacyjny o odpowiedniej szerokości, windy, brak progów. Rozwiązania architektoniczne zastosowane w budynku umożliwiają osobom ze szczególnymi potrzebami dostęp do wszystkich pomieszczeń (wypożyczalnia, czytelnia, aula, pomieszczenia przeznaczone na warsztaty), poza technicznymi.

Informacje na temat rozkładu pomieszczeń w budynku dostępne są w formie wizualnej i dotykowej. W budynku rozmieszczone są tyflografiki, pomieszczenia oznaczone są alfabetem Braille'a. Planowane jest wprowadzenie przewodnika w formie pdf oraz filmu z audiodeskrypcją.

Biblioteka zapewnia wstęp do budynku osobom korzystającym z psa asystującego.

W zakresie dostępności cyfrowej: zdjęcia na stronie internetowej i w mediach społecznościowych posiadają opis za pomocą tekstu alternatywnego. Przewodnik będzie zawierał informacje w formie grafik, ETR i formie audiowizualnej i z wykorzystaniem języka migowego, dzięki czemu pozwoli przygotować się do wizyty.

W budynku funkcjonują pętle indukcyjne, planowane jest rozszerzenie ich zasięgu.

W auli oraz salach wykładowych planowane jest wykorzystanie systemu FM.

PLAN DŁUGOTERMINOWY

Cele wdrażania dostępności w instytucji kultury i kryteria sukcesu planu długoterminowego

Pełna dostępność oferty kulturalnej i naukowej dla wszystkich użytkowników:

- Celem jest zapewnienie pełnej dostępności do zbiorów oraz wydarzeń organizowanych przez instytucję, takich jak: wystawy, warsztaty, koncerty czy spotkania autorskie. Realizacja obejmuje dostosowanie oferty do pięciu obszarów dostępności: ruchu, widzenia, słuchu, czucia i rozumienia. Kryterium sukcesu to zwiększona liczba użytkowników ze szczególnymi potrzebami korzystających z oferty oraz ich pozytywne opinie na temat dostępności działań.

Wdrożenie nowoczesnych technologii i rozwiązań architektonicznych:

- Cel zakłada modernizację infrastruktury i wprowadzenie technologii wspierających, takich jak: kody QR, filmy instruktażowe, tłumaczenia PJM czy zakup krzeseł ewakuacyjnych. Ponadto obejmuje adaptację przestrzeni, np. modernizację sanitariatów i podjazdów czy tworzenie stref wyciszenia. Kryterium sukcesu będzie zgodność z obowiązującymi normami dostępności oraz zadowolenie użytkowników potwierdzone w ankietach i konsultacjach.

Podniesienie kompetencji zespołu i zaangażowanie społeczności:

- Instytucja dąży do stworzenia zespołu wyspecjalizowanego w dostępności, poprzez szkolenia pracowników oraz opracowanie i aktualizację poradnika dobrych praktyk. Jednocześnie uwzględnia konsultacje z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi oraz ich opiekunami. Kryterium sukcesu będzie skuteczność komunikacji i obsługi osób z różnymi potrzebami oraz stały rozwój kompetencji kadry potwierdzony w ocenach użytkowników i raportach zespołu ds. dostępności.

Oferta instytucji kultury, zespół, współpraca z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi

W strategii długoterminowej instytucja dąży do udostępnienia pełnej oferty zarówno w zakresie udostępniania zbiorów, jak i wszelkich wydarzeń kulturalnych oraz naukowych. W planach znajduje się dostosowanie świadczonych usług do pięciu obszarów dostępności, czyli do obszaru ruchu, widzenia, słuchu, czucia i rozumienia. Stopniowo poszerzana w tym

zakresie zostanie oferta kulturalna, czyli wystaw, wernisaży, spotkań autorskich, kina oraz koncertów. Działania skupią się także na dostosowaniach w zakresie wystaw naukowych, warsztatów edukacyjnych oraz rodzinnych. Zmiany dotyczyć będą wprowadzenia dodatkowych aktywności przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami, jak i zapewnienia alternatywnego dostępu do instrukcji i opisów. Planujemy wdrożenie kodów QR, opisów z lektorem, filmików instruktażowych, jak i innych elementów, umożliwiających samodzielne korzystanie z dostępnych usług. Wymaga to nie tylko zmian architektonicznych i wprowadzenia specjalistycznego sprzętu, ale także zapewniania szkoleń pracownikom. Rozumie się przez to zarówno zakup słuchawek wygłuszających, nowoczesnych narzędzi porozumienia się, przyrządów sensorycznych, jak i udział pracowników instytucji w szkoleniach dotyczących dostępności, przeprowadzania warsztatów, jak i pracy z grupami ze szczególnymi potrzebami. Instytucja przewiduje przy tym przygotowanie do obsługi w tym zakresie całego personelu. Dobór odpowiednich rozwiązań zapewniony zostanie poprzez zaangażowanie osób z niepełnosprawnościami i starszych w roli konsultantów. Dotyczyć to będzie zarówno podstawowej działalności MBP, rozszerzania zasobów, jak i wydarzeń kulturalnych i naukowych. Przewiduje się współpracę z opiekunami, rodzicami oraz nauczycielami wspomagającymi. Dotyczyć to będzie zarówno wyboru odpowiednich rozwiązań, w tym opracowywanie scenariuszy warsztatów i wydarzeń, doboru udostępnianych zbiorów, które będą w ten sposób bardziej odpowiadać potrzebom odbiorców. Uwzględnione zostaną też w tym zakresie opinie samych użytkowników, aby oferta MBP stała się jak najbardziej dostępna.

Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

Wszyscy pracownicy MBP będą wzorować się na opracowanym poradniku dobrych praktyk w zakresie dostępności. Ponadto będą brali czynny udział w jego aktualizacji. Pracownicy zajmujący się pozyskiwaniem środków zewnętrznych zostaną zobligowani do uwzględniania zwiększania dostępności w planowanych projektach. Wsparciem dla całego zespołu pracowniczego w zakresie dostępności będzie Zespół ds. zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Oprócz wsparcia zespół jest odpowiedzialny za przygotowanie i koordynację wdrażania planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności, monitorowanie działalności instytucji w tym zakresie, regularne przekazywanie

informacji o procesie zapewnienia dostępności w poszczególnych komórkach organizacyjnych MBP, a przede wszystkim będzie wspierał osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez MBP.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Ze względu na rotację pracowników między działami oraz zmianowy rozkład czasu pracy obowiązujący w MBP za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych odpowiedzialny będzie pracownik, którego zadaniem będzie organizacja danego wydarzenia lub działania. Dzięki temu każdy z pracowników Biblioteki będzie zdolny do udzielenia informacji osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym oraz zapewni to ciągły przepływ informacji w instytucji. Procedury przekazywania informacji, które trafiają z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych jakie wdroży Biblioteka to zapewnienie obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się: wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe, zapewnienie urządzeń do obsługi osób słabosłyszących (pętle indukcyjne, systemy FM), opublikowanie na stronie internetowej informacji w tekście odczytywalnym maszynowo, PJM oraz ETR. Informacje będą przekazywane również poprzez nawiązanie bezpośredniego kontaktu z instytucjami zraszającymi osoby starsze. Zaś informacje, które trafiają do Biblioteki od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, będą przyjmowane przez dowolnego pracownika Biblioteki. Następnie zostaną przekazane do koordynatora Zespołu do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Na stronie internetowej Biblioteki zamieszczone są również informacje o sposobie kontaktu mailowego lub telefonicznego z MBP. Weryfikowanie efektywności wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi będzie odbywać się dwa razy w roku. Koordynator Zespołu do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami będzie składał na piśmie raport z zakresu przeprowadzonych prac Zespołu dyrektorowi MBP. W raporcie będą zawierać się elementy dostępności informacyjno-komunikacyjnej zaplanowane w strategii wdrażania dostępności oraz działania podejmowane na bieżąco przez MBP zwiększające dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Instytucja planuje wprowadzenie stałej możliwości udziału w ankiecie dotyczącej potrzeb. Będzie ona udostępniana zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej w trybach dostosowanych do różnych obszarów dostępności. Rozumie się przez to zarówno formę pisaną, prezentowaną przez tłumacza języka migowego, czy też z lektorem i identyfikacją głosową. Przewiduje się konsultacje w zakresie właściwego opracowania ankiety oraz jej analizy, która dokonywana będzie w okresach półrocznych. Instytucja chce w tym zakresie zaangażować osoby ze szczególnymi potrzebami, osoby starsze, jak i opiekunów, nauczycieli wspomagających, czy też inne osoby, które zaangażowane są w obsługę użytkowników z różnymi typami niepełnosprawności. Wspomniana systematyczność badania pozwoli na szybką identyfikację potrzeb, jak i analizę zrealizowanych postępów w zakresie dostępności. Jednocześnie utrzymane zostanie także wcześniej stosowane rozwiązanie bezpośredniej rozmowy, ponieważ przynosi ono wymierne korzyści i pozwala na szybką identyfikację potrzeb. Rozmowy przeprowadzane będą zarówno podczas zajęć, jak i po ich zakończeniu. Opinie uwzględniane będą także podczas przygotowywania oferty na kolejne okresy, czy też przy modyfikacji ankiety badawczej. Priorytetem będzie uwzględnienie w niej komfortu korzystania z różnych usług MBP w zależności od rodzaju i stopnia występowania specjalnych potrzeb użytkownika.

Zidentyfikowane potrzeby

Identyfikacja potrzeb realizowana będzie na podstawie ankiety, konsultacji z osobami z niepełnosprawnościami i starszymi, a także podczas bezpośrednich rozmów z odbiorcami. W planie długoterminowym instytucja skupi się głównie na zaspokojeniu potrzeb w zakresie udostępniania zbiorów, a także udziału w wydarzeniach i warsztatach osób z potrzebami z pięciu obszarów dostępności. Decyzja taka podjęta została z uwagi na chęć otwarcia się instytucji na wszystkich mieszkańców. Wymaga to jednak wcześniejszego audytu i zastosowania rozwiązań najlepszych dla wskazanych potrzeb społeczności w obszarze czucia, wzroku, słuchu, rozumienia i poruszania się. Cel uzyskany zostanie poprzez wdrożenie zmian architektonicznych, a także zastosowanie nowych technologii i urządzeń umożliwiających dostosowanie działań do specjalnych potrzeb odbiorców. Należy tu zaliczyć specjalistyczny

sprzęt, jak i dodatkowe akcesoria. Takie rozwiązanie pozwoli na zwiększenie dostępności architektonicznej oraz komunikacyjno-informacyjnej.

Inwestycje na rzecz dostępności

Dostępność architektoniczna:

- Zapewnienie informacji nt. rozkładu pomieszczeń co najmniej w sposób wizualny i/lub dźwiękowy i głosowy. W celu osiągnięcia proponowanego działania zostaną zorganizowane konsultacje z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi. Nastąpi zakup akcesoriów umożliwiających zapewnienie informacji dot. rozkładu pomieszczeń. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków zewnętrznych. Czas realizacji: 2025-2030.
- Modernizacja podjazdu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wycena i zakup we współpracy z Urzędem Miasta Piotrkowa Trybunalskiego spoczników poziomych zwiększających bezpieczeństwo podjazdu. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków zewnętrznych. Czas realizacji: 2025-2030.
- Modernizacja sanitariatów dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in.: zamontowanie systemów wzywania pomocy, zmiana lokalizacji dozownika na papier toaletowy, wymiana baterii umywalkowych. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków zewnętrznych. Czas realizacji: 2025-2030.
- Stworzenie miejsca wyciszenia między innymi poprzez zakup boksu akustycznego. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków zewnętrznych. Czas realizacji: 2025-2030.

Dostępność cyfrowa:

- Kontynuacja dostosowywania wszystkich materiałów elektronicznych do wymagań ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz.1440). Kwestia dostępności cyfrowej będzie elementem szkoleń wewnętrznych. Przygotowanie informacji dot. dostępności cyfrowej na podstawie dostępnych materiałów. W większości działania te są bezkosztowe. Szkolenia odbywać się będą w miarę potrzeb. Czas realizacji: 2025-2030.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna:

- Zapewnienie tłumacza PJM podczas wybranych wydarzeń oraz w ramach tworzonych multimediiów, ale i możliwości tłumaczenia wybranych tekstów. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków zewnętrznych. Czas realizacji: 2025-2030.
- Zakup i montaż książkomatów na terenie miasta. Książkomaty będą umieszczone w miejscach łatwo dostępnych dla osób z ograniczoną mobilnością, w różnych punktach miasta. To rozwiązanie będzie doskonałym ułatwieniem dla czytelników, ponieważ Biblioteka, oprócz siedziby głównej, posiada tylko jedną małą filię, która jest trudno dostępna dla osób ze szczególnymi potrzebami np. osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków zewnętrznych. Czas realizacji: 2025-2030.
- Wzrost świadomości pracowników MBP na temat dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz właściwych zachowań w kontakcie z osobami z niepełnosprawnością. Kontynuacja działań zapoczątkowanych w planie krótkoterminowym w zakresie edukacji kadry MBP. Czas realizacji: 2025-2030.

Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

- Zakup krzeseł ewakuacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami. MBP planuje zakup 4 szt. krzeseł ewakuacyjnych, które będą ulokowane w wewnętrznych klatkach schodowych w budynku MBP. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków zewnętrznych. Czas realizacji: 2025-2030.

Zidentyfikowane ryzyka lub szanse

Ryzyka:

- brak wystarczającego finansowania: realizacja planu wymaga znacznych środków finansowych, w tym na modernizację architektoniczną, zakup specjalistycznego sprzętu czy szkolenia pracowników. Istnieje ryzyko trudności w pozyskaniu funduszy zewnętrznych, co może opóźnić lub ograniczyć zakres realizowanych działań,
- ograniczona dostępność specjalistów i sprzętu: trudności w znalezieniu dostawców odpowiednich technologii lub wykonawców usług dostosowawczych, takich jak

tłumacze PJM czy producenci sprzętu ewakuacyjnego, mogą wpłynąć na jakość i terminowość działań,

- niska świadomość i opór społeczny: istnieje ryzyko niewystarczającego zrozumienia potrzeby wdrażania dostępności wśród nowozatrudnionych pracowników, użytkowników i lokalnej społeczności. Może to skutkować oporem wobec zmian lub ograniczonym wykorzystaniem nowych rozwiązań.

Szanse:

- wzrost zainteresowania ofertą instytucji: rozszerzenie dostępności zwiększy potencjalną liczbę użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych, co wpłynie na większe zaangażowanie społeczności w życie instytucji kultury,
- budowanie wizerunku instytucji przyjaznej dla wszystkich: realizacja planu przyczyni się do pozytywnego odbioru instytucji w lokalnej i szerszej społeczności. Instytucja może stać się wzorem dobrych praktyk w zakresie dostępności, co sprzyja nawiązywaniu współpracy z partnerami i pozyskiwaniu dodatkowego wsparcia,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii jako przewagi konkurencyjnej: wdrożenie innowacyjnych rozwiązań, takich jak interaktywne materiały multimedialne czy strefy sensoryczne, podniesie atrakcyjność oferty i wyróżni instytucję na tle innych placówek kulturalnych,
- rozwój kompetencji zespołu i organizacji: szkolenia oraz zaangażowanie pracowników w działania na rzecz dostępności przyczynią się do podniesienia ich kompetencji, co wpłynie na lepszą obsługę użytkowników i efektywniejsze działanie instytucji,
- realizacja działań związanych z szansami może nie tylko zminimalizować ryzyka, ale także wzmocnić pozycję instytucji jako lidera dostępności w regionie.

Kryteria sukcesu planu wdrażania i rozwijania dostępności

Ocena skuteczności działań na rzecz dostępności będzie prowadzona w oparciu o systematyczną ewaluację, analizę zebranych danych oraz ich wykorzystanie do aktualizacji i tworzenia kolejnych planów.

Metody ewaluacji:

- ankiety dla użytkowników: ankiety zostaną udostępnione w różnych formach (papierowej, cyfrowej, w języku migowym, z lektorem) i będą dostosowane do pięciu obszarów dostępności: ruchu, widzenia, słuchu, czucia i rozumienia. Dane z ankiet będą analizowane półrocznie, aby wychwycić zarówno aktualne potrzeby, jak i opinie o wprowadzonych zmianach,
- konsultacje z grupami docelowymi: regularne spotkania z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi, opiekunami i nauczycielami wspomagającymi pozwolą na zebranie informacji o skuteczności wdrożonych rozwiązań i potrzebie ich dalszej modyfikacji,
- obserwacje i analiza danych operacyjnych: pracownicy będą monitorować wykorzystanie nowych rozwiązań, takich jak sprzęt ewakuacyjny, tłumaczenia PJM czy strefy sensoryczne, rejestrując liczbę ich użytkowników oraz zgłaszane problemy techniczne.

Kryteria sukcesu:

- zwiększenie liczby użytkowników: sukcesem będzie wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych korzystających z oferty instytucji, mierzony poprzez dane statystyczne,
- pozytywne opinie użytkowników: wyniki ankiet i konsultacji będą wskazywały na poprawę jakości usług i zadowolenie z dostępności oferty kulturalnej i naukowej,
- realizacja planowanych działań: kluczowym wskaźnikiem sukcesu będzie terminowa realizacja inwestycji, takich jak modernizacje architektoniczne czy wdrożenie nowych technologii,
- zaangażowanie pracowników: liczba przeprowadzonych szkoleń oraz ocena kompetencji zespołu w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami i osób starszych będzie wskazywać na stopień przygotowania kadry.

Dane do analizy:

- wyniki ankiet i konsultacji,
- raporty Zespołu ds. zapewnienia dostępności, składane dwa razy w roku, zawierające informacje o realizacji działań, efektywności rozwiązań i napotkanych problemach,
- statystyki wykorzystania sprzętu, technologii i dostępności architektonicznej,

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- statystyki z wydarzeń, w których uczestniczyły osoby z grup docelowych.

Wykorzystanie wyników:

Zebrane dane posłużą do identyfikacji obszarów wymagających poprawy, planowania działań naprawczych i udoskonalania oferty w kolejnych strategiach krótkoterminowych i długoterminowych. Wyniki będą również publikowane, co zwiększy transparentność działań instytucji.